

NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ ČESKÝ OUTDOOROVÝ ČASOPIS – ROZDÁVÁN ZDARMA VE 442 OUTDOOROVÝCH CENTRECH

2 2004 Ročník VIII. DOBRODRUH ZDARMA

MĚSÍČNÍK PRO AKTIVITY V PŘÍRODĚ

SAMA DO JAKUTSKA

Pohled na hlavní město Jakutsk, v dálce se táhne řeka Lena.

STOPOVÁNÍ

Každý student potřebuje ušetřit, a tak po řádném zvážení všech pro a proti, jak překonat 2000 kilometrů mezi Brnem a Moskvou, vítězí idea stopu. Vzhledem k tomu, že přes Bělorusko je nutné tranzitní vízum, trasa vede takto: Brno-Polsko (přechod Chalupki nad Bohumínem nedoporučuji, protože tudy nejezdí kamiony)–Litva (přechod Suwalki)–Lotyšsko–Rusko (přechod u Rezekne)–

Moskva. Bez problémů a za tři dny stojím uprostřed Moskvy. Stopování po Jakutské republice má trochu jiná pravidla. Stopuje tu skoro každý, ale za peníze. Chcete-li se dostat někam zadarmo, musíte se připravit na ukrotně pomalou a nepohodlnou jízdu ruskými kamiony značky Kamaz. Průměrná rychlost 40 km/hod, na velmi dobře uježděné cestě jsem se radovala i z 60 km/hod. Zato se ale o vás řidiči starají jako o vlastní, tedy alespoň o mě se

starali. Podél cesty jsou malá „Kafe“, kde většinou nějaká Jakutka vaří pohanku a pirožky, nebo omelety s marmeládou z nějakých sibiřských plodů či s masem. Sami řidiči si vystačí s lahví vína a vodky. Taký se mi třeba poštětilo se díky stopování dostat na dvoudenní ruskou svatbu, ale i čekat týden na domluvený kamion.

VLAK

V Moskvě je několik nádraží. Lístky

Ačkoliv ji všichni odrazovali: „SAMA? Do Ruska?! A ještě k tomu do hor, na východní Sibiř? Ne, to určitě není dobrý nápad. Riskuješ život!“, dávná touha rozhodla za mě. Tři měsíce strávené putováním po Východní Sibiři až do Jakutsk byly pro českou dobrodrušku Taťjanu Maťátkovou úžasnou životní zkušeností. A tak se s vámi o ni ve zkratce podělí.

dlouho šetřit, a těch je většina, mají přehled o příchutích čínských nudlů v plastových miskách svých sousedů... A to vše v placartom vagoně. Zde nejsou lůžka oddělená dveřmi, ale polovičními přepážkami, mnou přezdívanými „kukané“. Poměr je 16 placartomů oproti jednomu kupé. Levnější je koupit si lístek až do cílové stanice. S předsedáním a čekáním v Krasnojarsku mě stál lístek Moskva–Něrjungri 3000 rublů (R). Zpáteční cesta byla mnohem levnější, taky protože cena klesá mimo sezónu (1925 R). Stejně je to celé ale nepoměrně levně ve srovnání s cenou lístku Praha–Moskva (3000 Kč = 2000 km), Moskva–Něrjungri (8000 km).

AUTOBUS

Je pět ráno. Rvu se – jako již přespočetná – do plně obsazeného mikrobusu. Usedám na batoh a doufám, že iluze sedadla zapůsobí i na řidiče. Mumlám si formulku „jsem neviditelná, jsem neviditelná“. Od této chvíle poznávám kouzlo ruské *dorogy* na trase do zlatokopeckého města Aldan. Cena jízdenky na 250 km i s batohem je 450 R.

➔ Pokračování na str. 2 a 3

S CESTOVKOU SARDINIÍ A KORSIKOU

Vyhlášené sardinské pobřeží Costa Smeralda začíná na severu u Bonifáckého průlivu mezi Sardinii a Korsikou.

Sardinie i severněji položená Korsika patří k evropským outdoorovým stálicím, a tak není divu, že autobusové výpravy na ně jsou již řadu let pevnou součástí nabídky řady dobrodružněji orientovaných cestovních kancelářů. Pro řadu dobrodruhů není cestování s cestovkou právě to pravé, na druhé straně mnozí jiní oceňují jeho nesporné výhody – ušetření peněz, času, mnohdy i nervů, a v případě dobré konstelace možnost společenského vyžití. Náš redaktor Milan Manda se loni na takovou cestu vydal a přináší několik postřehů o tom, co na ní lze vidět i na co se lze při tomto způsobu cestování těšit a čeho se vyvarovat.

Čtěte na str. 7 a 8

Nenápadná krása sardinských DIVOKÝCH KONÍ

Je již jen málo míst na světě, kde lze spatřit opravdový klenot divočiny – volně žijící divoké koně. Jedno z nich leží kupodivu v Evropě. Přesněji řečeno na rozhraní Evropy a Afriky, svérázném středomořském ostrově Sardinie. Zde, na nevelké náhorní plošině Giara di Gesturi, uvidíte zhruba 500 posledních volně žijících koní druhu, který nenajdete nikde jinde, než právě zde.

Čtěte na str. 6

► Pokračování ze str. 1

TAXI

Pokud nesežene – a to určitě ne – lístek na běžnou autobusovou linku z Aldanu do Jakutsku (na 14 dní dopředu bez naděje vyprodáno), jste odsouzeni k tzv. *maršrutnomu taxi* (taxi na velkou vzdálenost). Je dražší, ale k sehnání o něco dříve.

Dá se říci, že sedím, a to natlačená na další tři pasažéry ve starém žigulíku. Snaha maximálně využít kapacitu vozu končí po půlhodinové skorozjízdě jeho konečným vypovězením služby. V Rusku se čas nepočítá v hodinách. 500 km dlouhá cesta trvá i s čekáním na příjezd nového žigulíka 12 hodin a stojí 1100 R. Do Jakutsku přijíždíte s vlasy bílými jako Děda Mráz od prachu sootolinových cest (asfalt tu na východě zatím znají jen z dolehu).

RAKETA

„Jakutsk–Chandyga? Milá, zlatá... na to zapomeň!“ Ochotně mne informují řidiči všech možných nákladádků. Je to vtip, nebo další ruská specialita? „Přece ta voda na mapě je!“ Pokusím se je zvíkat. „Ale v létě je nesjízdná. Musíš lodí.“ Zní jasný závěr. Dobře, vyzkouším lod. To bych ale neschla být na Východě! Hlavou mi vrtá otázka – jak je možné, že do takového miniměstčka jsou na dva měsíce dopředu lístky vyprodány? S heslem na rtech – čím dříve, tím lépe, a s pocitem jistého vítězství přicházím do přístavu ve čtyři ráno. „Malé překvapení“ – musím se postavit do fronty. Začíná nepřijemný boj o místo. Se vzpomínkou na etické zásady

s ostrými lokty předbílám. Stojím na palubě Rakety (loď pohybující se rychlostí 60 km/hod) a z kapsy mi nenávrtně zmizí 2000 R. Ufff! Docela hodné na to, že cesta trvá 10 hodin a měří 600 km (200 km pro proudu Leny a 400 km proti proudu Aldanu).
Během léta se po řece Leně lze doplatit z městečka Ust-Kut, ležícím na Bajkalsko-Amurské části magistrály až do Jakutsku a to dvakrát měsíčně podle oficiálních zdrojů. Musíte mít však štěstí na dostatečně vysokou hladinu vody. Cesta z Ust-Kutu do Jakutsku trvá 4,5 dne. Opačně, proti proudu, týden.

LETADLO

Jeden z mála dopravních prostředků, které jsem nevyužila. Cena letenky Moskva–Jakutsk se blíží 9000 R a cesta trvá šest hodin. Krasnojarsk–Jakutsk 4520 R, Novosibirsk–Jakutsk 4500 R. Když na to někdo má? Je to rychlejší, ale přijde o možnost poznat pestrou směsicí národností a některých jejich zvyků.

POŠTA

Poštu lze najít skoro v každém městečku. Pokud není pošta, tak alespoň telegrafní stanice, a není-li ani ta, jde už do celá v pustině smíšen s nějakou dobou, kdy o vás nebude nikdo vědět. Poštovní známka na pohled k nám stojí 10 R, na dopis 15 R. Známkou tedy už máte, ale nastává malý problém, kde sehnat pohlednici. Tešila jsem se, jak pošlu svým přátelům pěknou sibiřskou přírodu, ale chybá lávky. V celé Jakutské republice existuje jen pouze jediná sada 12 pohlednic města

SAMA DO JAKUTSKA

Jakutsk. A samozřejmě, že lidé jsou zde hrdí hlavně na své moderní stavby, takže to, co vám nabídnou, je, vyjma dvou pohlednic kostelů a staré věže, des a hrůza. No, ale z recese se dá poslat ledacos, alespoň kamarádi věří (pokud jim pohled pouze – i to se samozřejmě stává, že ne-dojde), že si nevyvymýšlíte.

TELEFONY

Tak to je tedy pěkně drahá záležitost. Tři povinné minuty volání do České republiky vyjdou na 147 R. O něco málo levnější je volání v noci. Ale pozor! Nezapomeňte na osmihodinový časový posun. Voláte-li o půlnoci, u nás doma jsou čtyři hodiny odpoledne, ale minulého dne. Telefonní budky na tamní karty slouží pouze pro ruskou síť. Do jiných států buď nevolajte, nebo využijte služeb Sacha Telecomu (otevřeno 24 hodin denně), či pošty. U nás neexistují karty použitelné pro volání z Ruska.

MAPY

Na cestu jsem se vydala pouze s černobílými kopii mapových listů z Atlasu Světa, které mi sloužily k orientaci při stopování. V Moskvě jsem sehnala celkovou mapu Ruské federace v měřítku 1:9 000 000, po které jsem jela prstem při cestě vlakem. Ostatní „podrobnější“ jsem koupila za 50 R v Jakutsku, v obchodě s názvem Globus (nachází se na ulici Prospekt Lenina). Výborný obchůdek s opravdu širokým sortimentem fyzicko-geografických map, nejen Jakutské republiky. Bohužel, měřítko map neodpovídá požadavkům Středoevropa, zvláště pak ne měřítko map, se kterými jsem se vydala do hor. Na mapě 1:300 000 jen stěží poznáte, kolik vrstevnic a tím pádem jak převýšení či jak příkrý svah vás čeká. No, ale hlavní je, že alespoň nějaké mapy tu jsou. Kdybyste přijeli před patnácti lety, asi by se vám vymýšlily, protože všechny mapy byly utajené. I dnes je v rohu padesát let starých map (jiné nejsou oficiálně k mání) napsáno *sekretu*.

PENÍZE

V celém Rusku se stále platí rubly. Poměr rublu ke koruně je jedna ku jedné. Rubl se u nás nesežene, je třeba si vzít

dolary nebo eura (eura už dorazily i na Východ) a nejlépe v Moskvě je vyměnit za rubly. Více na východ je kurs horší, ale při malém množství peněz se to skoro nepozná. Měla jsem sebou pro jistotu i nějaké jednodolarové bankovky, pro případ úplatků (v povědomí lidí je dolar stále ještě pojem a symbol, ačkoliv jeho hodnota je oproti euru nižší), ale našísti jeho účinnost za mě řešili kupříkladu sami řidiči kamiónů.

PŘÍRODNÍ POMĚRY

Velkými rozdíly mezi lednovou (-60 °C) a červencovou (+38 °C) teplotou se Jakutsko řadí k oblastem kontinentálního klimata. Blízko městečka Ojmjakon byla naměřena nejnižší teplota na severní polokouli, -79 °C, a bývá proto označován jako pól chladu. Celé území se rozkládá na trvale zmrzlé půdě, tzv. permafrostu, o mocnosti místy až 1500 metrů (průměrně 300–400 m). Téměř polovina rozlohy Jakutské republiky leží za polárním kruhem. Dvě třetiny povrch tvoří hory, jednu třetinu nížina. Co se vegetačních pásů týče, nejvíce zastoupená je modřínová tajga (80 %), o dvacet procent se dělí tundra, lesotundra a arktická poušť. Řeka Lena, se svojí délkou 4400 kilometrů, je pomyslnou páteří centrálního Jakutsku. Z jejích přítoků je nejdelší řeka Viljuj a nejvodnatější řeka Aldan. Z poslední doby ledové se zde zachovaly velké mamuti hřbitovy známe po celém světě. K nejznámějším z nich se řadí místo výstavně nazvané „Mamontova Gora“, je zároveň posvátné pro Jakuty.

Volně žijící zvířata jsou přizpůsobena chladnému klimatu. Patří k nim například losi, sobi, sněžní berani, kabary, bílý i hnědý medvěd, vlk, rys, rosomák, liška, sobol a další. Rybáři si mohou pro svoji obživu nachytat z padesáti druhů ryb: jesetery, lososy, štiky, hlavatiky, prstury, karasy, lipany a mnoho dalších.

OCHRANA PŘÍRODY

Na 90 % území je divočina. Celosvětově přispívá Jakutsko k divoké přírodě deseti procenty. K územím se zvláštní ochranou můžeme přičítat 4 národní parky, 2 přírodní rezervace a kolem stovky

chráněných oblastí. Dohromady zaujmají asi 461 000 km² (1/5 rozlohy).

GEOGRAFIE, POLITIKA

Jakutská republika jako největší z republik Ruské Federace (18 % celkové plochy) by do sebe mohla polknout pět Francií. Celkový počet obyvatel se pohybuje okolo 988 tisíc, což znamená že na jeden kilometr čtvereční připadne 0,3 člověka a v severních částech se jeden člověk může těšit ze 100 kilometrů čtverečních životního prostoru, v němž nikoho nepotká. Opravdu se nemusíte bát, že budete příliš potkávat lidi, nerozhodnete-li se strávit větší část v městě, protože 64,4 % populace žije v urbanizovaných oblastech. Národnostně jsou Rusové zastoupeni 40 %. Zbýlá procenta patří Jakutům (cca 50 %), Evenům, Evenům, Jukagirům, Cucům a dalším sedesáti čtyřem malým národům. Oficiálními jazyky jsou ruština a jakutština. Hlavou republiky, která se osamostatnila v roce 1990, je prezident volený všemi lidmi na 5 let. O legislativu se stará parlament se sedmadesáti členy. Celkové je ještě republika rozdělena na 33 regionů, z nichž každý má i svoji vlastní vládu.

V zemědělství stojí na prvním místě chov dobytka a o něco níže chov prasat a koní. Průmyslově je nejdůležitější těžba, výroba paliv, energetika, potravinářství. Těžba dřeva je kupodivu zastoupena pouze 0,9 %. Roky 1995–1999 byly největšími z hlediska ekonomické reformy. Každý Rus, se kterým jsem mluvila, mi bystře přitakal, jak dřív bylo líp.

NEROSTNÉ BOHATSTVÍ

Jakutsko bylo dříve pro své nerostné bohatství přezdíváno „devizová dílna“ Ruska. Každým rokem se zde vytěží okolo 26 tun zlata, milióny tun uhlí, 95 % celkové ruské těžby diamantů a 100 % celkové těžby antimonu Ruska. K největším nalezištím diamantů se řadí Udačnyj a kráter Mir u města Viljuj. Zásoby uhlí se odhadují na 10 triliónů tun, plynu a oleje na 9–16 triliónů m³. Za zmínku stojí i nálezy polodrahokamů: chalcedony, zelené granáty, křišťály a čarodis s jediným výskytem na světě. ➔

IDEÁLNÍ KOMBINACE: LOWA A SCHÖFFEL. Dvě značky, které v outdoorovém vybavení patří k absolutní špičce. Obě firmy spojuje dlouholetá historie a neustálé technické inovace (například ve využití GORE-TEX®ové membrány), díky nimž jsou stále na vrcholu. Navíc drží krok i s módními trendy, takže se v jejich vybavení nejen dobře cítíte, ale také skvěle vypadáte. Ucelenou nabídku najdete na www.lowa.cz a www.schoffel.cz.

LOWA TEMPEST II LO. Obuv řady ATC (All Terrain Collection), vhodná pro celoroční použití i ve sněhu a exponovaném terénu. Svršek v kombinaci hydrofobního nubuku a směsi 2,0 mm, futro hydrofilní Dri-Lex®. LOWA Klima System aktivní ventilace. Multikomponentní podešev VIBRAM® VIALTA s PUR hlinicí mezivrstvou, torzním stabilizátorem a nesmekavým gumovým běhounem s vylepšeným vzorkem. Velikosti 3,5 - 14, v dámských velikostech i speciální dámské provedení LADY.

LOWA ARKO GTX MID. Lehká všestranná obuv řady HIKING pro ambiciózní trekking, poskytuje pohodlí na jaké jsme zvyklí z řady ATC. Svršek z hydrofobního nubuku 2,1 mm. C4 asymetrický jazyk. Podšívka GORE-TEX®. Systém aktivní ventilace Klima Komfort. Podešev VIBRAM® SERPENT s hlinicí mezivrstvou a supinačně-pronácními zónami podle nejnovějších poznatků z biomechaniky chůze - systém SPS. Velikosti 3,5 - 13, v dámských velikostech též speciální dámské provedení LADY.

SCHÖFFEL X-LIGHT. Super lehká a skladná bunda z materiálu GORE-TEX® XCR® v dámském i pánském provedení (Lady/ Man, černá/seda, černá/modrá). Anatomicky tvarované rukávy, technická kapuce v límci, minimální objem při sbalení. Velikosti 46 - 56 (34 - 46). Váha pod 550g. Cena 6.680 Kč. Kauf Tipp německého magazínu Outdoor.

SCHÖFFEL ULAAN a KERIYA. Univerzální lehké kalhoty, v pánském (Ulaan) i dámském (Keriya) provedení, z materiálu Cordura® Stretch. Vyznačují se vysokou odolností vůči otěru (materiál Cordura®). Vysoký podíl střešového materiálu umožňuje maximální pohyblivost. Velikosti 46 - 56 (34 - 48). Barva seda a černá, tmavě modrá, světle seda. Cena 2.870 Kč. Kauf Tipp německého magazínu Outdoor.

outdoor Kauf Tipp

GORE-TEX XCR

CORDURA

Výhradní dovozce obuvi LOWA do ČR: Prosporit Praha s.r.o., Hodonínská 365, 141 00 Praha 4, tel. 241 483 338, fax 241 481 339, e-mail prosporit@prosporit.cz, web www.prosporit.cz. Výhradní dovozce oblečení SCHÖFFEL do ČR: Branislav Adamec, Riegrava 340, 666 01 Tišnov, tel/fax 549 413 477

PRODEJNÍ: BEROUN KOLA ŠÍŘEV v Pletánské bráně 1 BRNO HUDY Veverí 13 o Gr 20, SUN SPORT Lidická 17 ČESKÉ BUDĚJOVICE HUDY Rudolfovská 11 FRYŠKEMÍSTEK HUDY Náměstí Svobody 43 HAVÍŘOV HUDY Hlavení 47/378 HRADEC KRÁLOVÉ HUDY Selská 581 B HRŠENSKO HUDY Hřebece 131 JABLONEC N.M. HUDY Podtorská 22 JIČÍN HUDY Husova 59 JIHlava HUDY Zaječnická 8 KARLOVY VARY HUDY Zapadni 11 KLADNO HODAL SPORT Tráta 105 KLATOVY HANNAH Kap. Jarda 51 MOLIN SPORTSERVIS Křemlova 406 LIBEREC HUDY S. Května 11 MÍLAČ BOLESLAV HUDY Zlátná 119 NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ SPORTEN U Pohodla 1247 OLOMOUČ HODĚZ SPORT 8. května 16, HUDY Ostravická 19 OSTRAVA HUDY Na Hroboch 6 PÍSEK SPORT A VOLNY ČAS Havlíčkovo nám. 89 a Načička 527, VETŘI SPORT Váňa Hnančík 4 PÍZEK HANNAH America 54, HUDY Nemetská Republika 5 PRAHA 1 ALPHUS Martinská 2, BOULEVARD V Jarmě 6, HUDY SPORT Havlíčkova 11 a Na Příkopě 14 PRAHA 2 HUDY Sletská 8 PRAHA 3 MAZAROVSKÉ SÍLKOVA 5 PRAHA 4 HODI ŠORP ŠORP Žitná 103, SPORT CENTRUM VIŠEK Křemlova 19 PRAHA 5 HUDY Lidická 43/66, 2PA SPORT Archeologická 2216 PRAHA 6 HUDY Borečská 44 PRAHA 7 HUDY Stroumskýho náměstí 10 PRAHA 8 NÁMĚSTÍ OUTDOOR Hradčanská 9 PRAHA 9 HUDY Ledburská 41, SPORT HABA Ledburská 41, PRAHA 10 ŠKOLNÍ Hradčanská 14, HENVIS SPORT Europa S. Stehlíkova, KM SPORT Vorněžská 16, FER SPORT Vavřínská 466 PŘÍBRAM JAY SPORT - OUTDOOR Břevnovská 306 ROŽNOV POD RADOŠTĚM FEMU OUTDOOR SPORT Plochá 2191 TABOR SPORT BLAŽEK Husova 989 TEPLICE HUDY SPORT Kupača 10/15 ÚSTÍ N.L. HUDY Masarykova 3125 ZÁBŘEH BENALU SPORT ČSA + ŽLÍN HUDY Hrad 453 ZNOJMO TOP SPORT Nám. Čkalů 48

➔ JAKUTSK

Hlavní město Jakutsk, ležící na řece Leně, má 200 tisíc obyvatel. Město, stejně jako i jiné usídlosti, je kvůli permafrostu budováno na železobetonových pilotech, zanořených deset metrů do země. Rozdíly můžete vidět naprosto jasně. Pokud byl dříve nějaký domek postaven přímo na povrchu půdy, dnes mají jeho obyvatelé vhod skoro jako do zemiňanky.

Jedno z nejstarších měst na Dálném Východě bylo založeno v roce 1632 jako kozácká pevnost a později sloužilo jako základna pro expedice na tichoocéanské pobřeží. Do exilu sem byli vynááni disidenti, jako děkábristé a bolševici. Vysloužilo si přezdívku „vězení bez dveří“. Nebylo zapotřebí zámek, milióny kilometrů čtverečních bažin a podmaččené tajgy se po osm měsíců v roce promění v zamrzlé království smrti.

Na konci 19. století začala jakutská země nabízet více, než jen mrtvé, zmrzlé. Osud města se radikálně změnil. Zlatokopové, dobrodruzi a těžební společnosti potřebovali základnu k dobývání nově objeveného nerostného bohatství kolem řeky Leny. Jakutsk se proměnil v kopii Dodge City na „Divokém Východě“. Díky ložní dopravě se město stalo zábavním střediskem zlatokopů – „ženy, zpěv a vodka“.

Dnes jsou peníze více využity k rozvíjení moderní architektury, to znamená, že můžete vidět pohromadě typické dřevěné domky jako vystřižené z Mrazíka, spolu se socialistickými paneláky (a třeba i *Gasudarstvenij teatr opery i baleta Suoruna Omolloona*) a osře tvarovanými, zrcadlově prosklenými hotely a budovami university (*Jakutskij gasudarstvenij universitet M. K. Ammosova, Institut gumanitarnich isledovanij*) a divadly (*Akademičeskij dramatičeskij teatr P. A. Ojnskogo*).

Orientace je velmi jednoduchá. Stejně jako i v mnoha jiných ruských městech tvoří osu města hlavní ulice Prospekt Lenina.

K zajímavostem patří Muzeum hudby a folklóru, kde se dozvíte o hudbě a duchovní kultuře Jakutů, Evenů, Evenků, Jakugurů a Rusů. *Memoriální domucej M. K. Ammosova* přiblíží postavu zakladatele Jakutské republiky. Institut Permafrostu (*Institut Merzlotovedenija*) možná na první pohled nezní příliš lákavě, ale opak je pravdou. Vzhledem k tomu, že skoro celé Jakutsko leží na věčně zmrzlé půdě, není špatné se o tom dozvědět něco více. Dostanete se do podzemní laboratoře umístěné 12 m hluboko v zamrzlé zemi (je dobré se teple obléknout), kde je stabilní teplota okolo -5 °C, a uvidíte 10 000 let staré zbytky vegetace. Archeologicko-etnografické muzeum a Mamutí muzeum se nachází ve stejné budově. Určitě nelze minout dřevěnou věž z části původního opevnění (*Bašina Jakutskogo ostroga, 1632*), která před dvěma lety shořela a na jejím místě byla vystavěna nová, a dva pravoslavné kostely (*Nikolskaja Cerkev a Preobraženskij Chram*). Jakutsk se pyšní velkým sportovním stadionem *Tjymada* který byl vystavěn za účelem Olympijských her Asie. Ve městě je několik hotelů, kde se lze ubytovat. Nejlevnější se vyspíte v Hotelu Lena za cca 500 R na noc.

POTRAVINY

V celém městě jsou dvě samoobsluhy a neuvěřitelně množství malých „budek“ na ulici se vším možným. Výhodou samoobsluhy (jedna se jménem *Tjymada* je na Prospektu Lenina hned vedle Geologického institutu) je možnost samostatného prostudování složení potravin. Někdy ovšem ani to nepomůže. Kupříkladu jsem si chtěla koupit sušené mléko. Obvykle se prodává vážené (1 kg = 80 R), ale kromě tohoto leželo v polici vakuované korejské s anglickým nápisem „Extra Milky“ a samozřejmě levnější (1 kg = 60 R). Ha! To vypadá slibně! Teprve po ochutnání a řádném prozkoumání složení zjišťuji, že k mléku to má opravdu daleko (kukuřičný sirup se sojovým olejem). Nevýhoda samoobsluhy? Vše je dražší než na ulici. Nakupujete-li v „budkách“, musíte se smířit s občasnou prošlou záruční lhůtou a třeba i přibližně přepraženou instantní kávou (nejhorší a nejlevnější je Cafe-Pele, 100 g = 30 R). Ceny se liší budka od budky, takže dáte-li si záležet, najdete extra levné čínské nudle (2,5 R = kus). Ty jsou jako jediné k dostání naprosto všude, patří k jídlu chudých. Celkově je v Jakutsku levnější než u nás, nebo dál na sever či východ, ale třeba dráž, než v Krasnojarsku nebo kdekoli jinde. Všechno se musí dovážet kamiony, loděmi či letadly. Nejdražší a nejméně dostupné je ovoce. Jablka a zelené banány se dovážejí z Číny, melouny z jižnějších částí Ruska. Ze zeleniny převažují okurky, rajčata a mrkev – jediné, co roste v místních sklenicích a f-

liovních. Cena kilového chleba se pohybuje okolo 12 R, půl kila vložek 6 R. Jak vypadá klasický oběd? Hlavní chod – čínské nudle po rasku, a jako dezert sušenky na několik způsobů: s majonézou, s tuňákem nebo se sladkým kondenzovaným mlékem (to se opravdu maže na chleba, sušenky a třeba i jín tak), 23 R. Neperberně vodky na zapití (na jednu vodku se tu pracuje obvykle osm hodin, stojí 80 R).

JAZYKY A DOROZUMÍVÁNÍ SE

Oficiálním jazykem celé Ruské federace je ruština. Jednotlivé malé národy mají své vlastní jazyky, ale ruský se domluvíte s každým. Proti ostatním světovým jazykům jsou ale Rusové zcela imunní. Zabírají až na něco, co se lehce podobá jejich rodnému jazyku. Doporučuji tedy odjždět alespoň se základy ruštiny. I když vám budou tvrdit, jak mluví anglicky, po první větě zůstanou v údivu civět.

OBRANNÉ PROSTŘEDKY NEJEN PROTI MEDVĚDŮM

Běžně sebou na cesty, hlavně na stopa, nosím pepřový sprej (slyšela jsem že je účinnější než slzy) a kapselní nůž. Na Rusko jsem o něco málo rozšířila svůj arzenál „zbraní“. V tajze jsem chodila s kapsou zatíženou petardami všech možných velikostí (do 20 centimetrů délky). Tuto inovaci mně pomohl vymyslet kamarád před odjezdem, jako malou pojistku na obranu před medvědy. Jaky byl můj údiv, když to ruské obyvatelce nepřekvapilo. Další dobrou radou, tentokrát od člověka, co prošel část čínských hor, bylo připevnit si na batoh rolničky, aby o mně medvěd případně nezakopl a neklék se. Poslední, účinný a permanentně používaný obranný prostředek byla moskytiéra. Volba, zda se udejit ve vlastní stáve, či nechat sežrat komáry a muchničkami. Každá na první možnost. Difusil proti létajícímu hmyzu sice účinkoval, ale, vzhledem ke stékajícímu potu, ne příliš dlouho. Jediný bug, který jsem sváděla, byl s komáry a se sebou samou.

VÍZA

Bez víza do Ruska nelze. Jsou dvě možnosti. Ideální je dostat od ruských přátel pozvání nutné k vyřízení víza. Buď v Praze na ambasádě, nebo lépe v Brně na konzulátu. Vyřízení víza trvá týden až čtrnáct dní. Druhá, delší trávající a o něco

Zastávka, odpočívadlo pro kamiony a autobusy na magistralé vedoucí z poslední zastávky na vlakové Bajkalsko-Ďumské magistralé (Tynda) do hlavního města Jakutsk. V této jižní části jakutské republiky byl místy na cestách i asfalt.

dražší, je obrátit se na některou z českých cestovek. Z vlastní dobré zkušenosti doporučuji CK Bemett z Frýdku-Mísku. Jsou milí, spolehliví a mají dobré ceny. Vizum na tři měsíce mě přišlo na cca 4000 Kč. Se zařizováním víza nečekajte na poslední chvíli. Ruský úředník šli si vždycky něco najde. Pozn: běloruská tranzitní víza jsou podmínkou průjezdu této republiky. Sama jsem ho neměla, ale pro dopravu stopem s kamiony je výhodné si je zařídřit, protože většina českých řidičů tudy jezdí.

RYBAŘENÍ

Všeoobecně rozšířený fakt, že se sibiřských vod tahá jedna ryba za druhou, se mi, bohužel, nepotvrdil. Ačkoliv jsem vykouřela většinu rybařských fint – českých i ruských, žádná ryba nezareagovala. Měla jsem sebou prut a zkusila lovit tradičně na žízaly, musku i třpytku. Podle rady místních skončil na háčku i kúrovec a já běžela po březích řek se snahou udržet vlasec v peřejích, které jsou oblíbeným místem zde nejrozšířenějšího druhu – charus. Úspěch jakutského rybolovu je založen na prostém faktu – používají síť.

OČKOVÁNÍ, LÉKY

Před odjezdem jsem preventivně absolvovala (je to na vlastním rozhodnutí)

očkování proti hepatitidě A/B. Neexistují jiná další oficiální doporučení, proti čemu se do těchto oblastí očkovat. V poslední době se tam opět šíří tuberkulóza a chytout vás může břišní tyfus. Ale proti TBC jsme již očkováni a na břišní tyfus by měla teoreticky stačit silná antibiotika. Díky hodné paní doktorce jsem byla vybavena kromě základních léků i speciálními antibiotiky a sterilními jehlymi atp. Tamní obyvatelé přiznali velmi špatný stav zdravotnictví. Sami by se neradi dostali do rukou doktorů, a to nejen kvůli placení. Pojištěná jsem byla klasicky přes ISIC kartu. Nebylo nutné nějaké extra přípojištění, protože jsem věděla, že se nebudu pohybovat ve větších nadmořských výškách nad 3000 m n.m.

ALKOHOL

Vodku na Dálném Východě pije kdokoliv (nezletilí, mladi, staří, ženy, muži), kdykoliv (podle Rusů se pije jednou denně, ale pořád) a kdekoli (doma i venku, hospody nevedou, jako zbytečné přepychy). Proč? Bezradě! Není práce, nejsou žádné vyhlídky. A výsledek? Špatná fyzická kondice (například jeden, asi čtyřicetiletý, muž se mi snažil galantně pomoci s batohem, ale bohužel jej neunesl).

TATJANA MATÁTKOVÁ

Fekální auto – „hovnocuc“, se kterým pracoval jeden kluk ve vesničce Razvilka. Vesnice má 100 stálých obyvatel a nachází se na trase Chandyga–Magadan. Plat tohoto kluka byl 10 R na hodinu

Po dešti na horním toku řeky Aldan.

CDtravel
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

v roce 2003
6000 klientů
a 600 vozidel

Pohodlná cesta
vlakem
do SPLITU

JADRAN
EXPRESS

Hybérská 5, 110 00 Praha 1, tel: 224 219 805, fax: 224 223 600, e-mail: CKPHASEK@dop.pha.cd.cz
www.cdtravel.cz

DALEKOHLÉDY • MIKROSKOPY • LUPY

MEADE BRESSER

Dalekohledy do přírody pečlivě zpracované, kvalitní optika, klasický design, a to vše za rozumnou cenu.

Z nabídky vybíráme:

Action
7 × 50
2 590 Kč vč.DPH

Jaguar
10 × 50
3 190 Kč vč.DPH

Speed
8 × 30
2 290 Kč vč.DPH

Žádejte u svých prodejci.

Velkoobchod:
Rolla - Jana Plisková
Husova 33/640
370 05 C, Budějovice
Tel.: 385 349 902
e-mail: rolla@rolla.cz
Rolla
www.rolla.cz

DOBRODRUH 3

DOBRODRUH 4 ČESKO NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NA SUCHU

Rovinatý, blátivý a kluzká trať v některých místech připomínala říční tok. Bezedné kaluže daly do těla závodníkům i psům – takový byl trail ve španělském Aranda de Duero, kde se poslední listopadový víkend 2003 konalo Mistrovství světa na suchu v mushingu (jízdě se psím spřežením), canicrossu, bikejoringu a scooteru (koloběžce).

Španělští pořadatelé však navzdory počasí zvládli světový šampionát na jedničku. Canicrossaři, scooter a čtyřspřeží bojovali ve dvou kolech na pětikilometrovém okruhu, zatímco bikejoring, šestá a osmipřeží na okruhu 7,6 kilometru dlouhém. Česká reprezentace se ve Španělsku představila v plné zbroji a její forma i zkušenosti zhavila naše želízka v ohni do ruda (pardon – do zlata).

V canicrossu žen obhájila trůn světové šampionky současná nejlepší canicrossařka planety – Soňa Klikarová z České republiky. Ve Španělsku ji však trápily zdravotní problémy. „Těsně před odjezdem mi lékař předepsal antibiotika, ale já je nezačala brát, abych úplně neostabla svůj organismus a léčila se raději podle „babšských“ metod.“ Přiznala Soňa Klikarová. „Průdci mě opravdu trápily.“ Ani tento handicap však Soňu nezastavil: s ferkem evropského saňového psa Zlatou suverénně zvítězila v obou kolech a stříbrné Slovence Brigittié Albertové nadělila téměř pět minut a bronzové Rusce Anastasie Levinskaje dokonce pět a půl minuty. První české želo bylo na světě!

Konkurence v canicrossu mužů byla skvělá – o titulu bojovalo osmáctičtí závodníci. Jíž v prvním kole se fantasticky představil světu Čech Michael Chovanec, který na pětikilometrové trati zaběhl se svým greystresem Pacem neuvěřitelných čas – 14 minut a 13 sekund. Sympatická dvojice byla i ve druhém kole nejrychlejší, a tak jsme se mohli radovat z dalšího českého zlata. Stříbro vybojoval Belgičan Philippe Wery a bronz Polák Piotr Kitinski. Další český canicrossař Petr Toncar vybojoval krásné sedmé místo a nestárnoucí veterán Rudolf Homolka mezi „mladými zajíci“ skvělou patnáctou příčkou.

Šestispřeží měla nevidanou konkurenci pětadvacíti spřežení. V obou kolech byl přesvědčivě nejrychlejší Čech Jiří Krejčí, který si jasně řekl o zlato. Stříbro získal Španěl Ismael Piñol Venteo a bronz jeho krajan Xavier Martí Pujol. „Málokdy je na startu světového podniku vidět tak vysoký počet spřežení.“ pochvaloval si Jiří Krejčí, „jen škoda, že nepřejilo vše státi.“

V bikejoringu mužů vedl po prvním du Čech Lukáš Blažo s greystresem Speedym. Ve druhém kole jej však předstihl zkušený

Lukáš Blažo s greystresem Speedym vybojovali v bikejoringu stříbro.

Francouz Alexandre Legrand, který se nakonec radoval ze zlaté medaile. Lukáš Blažo vybojoval stříbro a bronz další Francouz Jean – Yves Jeannerod. Cenná, ale nepopulární, bramborová medaile „zbyla“ na Čechu Michaela Chovance, který závodil s greystresem Einsteinem.

V bikejoringu žen postihla velká smůla Soňa Klikarová s greystresem Payem. Na Soně kole se ve prvním kole po kilometru a půl přetřel řetěz a Klikarová závod jen s obtížemi dokončila. Ve druhém kole podala Soňa Klikarová s Payem heroický výkon a vyšplhala se ve výsledkové listině až na čtvrté místo. Zlato získala Norka Marianne Krakková před spolehlivou Češkou Janou Porubskou a Francouzskou Isabellou Lemoineovou. Nadějně páté místo stáčeným výkonem vybojovala Tereza Pločová.

Ve scooteru (koloběžce) se závodilo s jedním a se dvěma psy takřkajíc „bez rozdílu pohlaví“. Ve scooteru s jedním psem zvítězila fenomenální mushingová legenda Norka Lena Boysen Hillestadová před Čechem Pavlem Porubským a dalším Norem Kristoferem G. Olsemem. Čtvrté místo získala Soňa Klikarová.

Ve scooteru se dvěma psy opět jasně dominovala Norka Lena Boysen Hillestadová před stříbrným Francouzem Fabriciem Camusem a bronzovým Norem Fredrikem Skjoldem.

Ve třídě čtyřspřeží získal zlato spolehlivým výkonem Polák Maciej Wozniacy před svou stříbrnou krajkankou Annou Bajerovou a bronzovým Portugalcem Cristovao Pereira Mineirem. Český reprezentant Marek Odrščilík byl po prvním kole třetí, ve druhém kole klesl na velmi pěkné (leč pro něj neuspokojivé) čtvrté místo.

Třída osmispřeží byla, až na jednu francouzskou výjimku, ve španělské režii. Z medaili se radovali tři Španělé: Beltran, Franch a Ramos.

V hodnocení národů skončila Česká republika na skvělém prvním místě před ostřílenými Nory. Nutno zdůraznit, že Česko zanechalo na světovém šampionátu ten nejlepší dojem a vzbudilo u soupeřů patřičný a zasloužený respekt.

MUSHINGOVÝ SVÁTEK NA VYSOČINĚ

První lednový víkend se ve Třebčích Studních na Českomoravské vysočině, přesněji v areálu hotelu Horník – Askino, konala česká premiéra. Poprvé v historii českého sprintového mushingu se zde konal závod Evropského a Světového poháru v mushingu na sprintových tratích. Majitel Horníku a ředitel závodu Jiří Trnka dělal v přípravě takřka nemožné, a když přimhouřil oko i Svatý Petr a nechal nasněžit – vše už klapalo jako na drátkách.

Bohužel, startovní listina, přes důležitost závodu, zahraničními jmény nehyřla. Sousední slovenská reprezentace sice přijela v plném počtu, ale jinak přijeli jen dva slabší Němci. „Sněžňové podmínky, panující v Evropě na začátku roku, nikomu optimismu nepřidaly.“ vysvětloval prezident Asociace sportu psích spřežení Jiří Krejčí slabou zahraniční účast.

V členitím a velmi rychlém terénu byl sněžnými skútry dokonale připraven 8,1 km dlouhý okruh pro kategorie C, C1 a C2 (čtyřspřeží) a delší 11,4 km dlouhý okruh pro kategorie A, B, B1, pulku a skijöring se dvěma i jedním psem.

V kategorii „A“ se před diváky blýskl Jiří Krupečka mladší, který s převahou zvítězil před dvěma Slovaky – druhým Miroslavem Pažuram a třetím Františkem Hiblem.

V kategorii „B“ podle očekávání zvítězil mistr světa „na suchu“ Jiří Krejčí, jehož šestispřeží evropských saňových psů dosáhlo průměrné rychlosti téměř 30,5 kilo-

metru v hodině. V součtu obou kol za tím zaostal pouhých 14 sekund Petr Krupečka starší. Bronzový post obsadila Slovenka Dominika Drančaková.

V kategorii „B1“ vyhrál Štěpán Krkoška před Tomášem Rzdílkým a Milanem Curdou.

V kategorii „C“ byl naprosto skvělý se svými čtyřmi greystry Slavomír Pavlík (dosáhl průměrné rychlosti 32,59 km/h), který o pouhých pár sekund porazil Petra Krupečku mladšího a o 16 sekund Jiřího Trnku mladšího.

V kategorii „C1“ se z vítězství těšil dobře připravený Slovák Miloš Litvák, který o jedinou sekundu porazil Antonína Procházkou.

Kategorií „C2“ vyhrál ostřílený český reprezentant Martin Zapletal.

Ve třídě „pulka“ byl nejrychlejší zkušený harcovník Vratislav Jerhot, který zvítězil před Kristinou Mauleovou a Slovenkou Romanou Reisterterovou.

Ve skijöringu se dvěma psy vyhrála světová šampionka Soňa Klikarová před stříbrnou Janou Porubskou a bronzovou Terezu Pločovou. (Nejlepší z mužů – Michael Chovanec – musel vstoupit zavděk čtvrtou pozici.)

Ve skijöringu mužů (s jedním psem) zvítězil Lukáš Blažo s greystresem Speedym před Slovákem Janem Hoškem a Jiřím Suchým.

Ve skijöringu žen (s jedním psem) vyhrála podle očekávání (a s obrovským náskokem) Soňa Klikarová před Kristinou Mauleovou a Janou Porubskou. Česká premiéra Evropského a světového poháru (závod byl rovněž i úvodním závodem čtyřdenního seriálu Mistrovství České republiky) bez všech pochyb vyšla organizátorem na jedničku. V příštích ročních snad na startu uvidíme i další evropská a světová sprintová esa.

JAROSLAV MONTE KVASNICA
Foto: Filip Chludil

Nejsem horolezec, jsem dobrodruh.

Walter Bonatti, přední světový horolezec 50. a 60. let 20. století.

DOBRODRUH

MĚSÍČNÍK PRO AKTIVITY V PŘÍRODĚ
NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ ČESKÝ OUTDOOROVÝ ČASOPIS

Vychází vždy první týden v měsíci, s výjimkou ledna, července a srpna. Je k dostání zdarma ve 442 outdoorových, cyklistických, vodáckých, jachtařských, potápěčských a sportovních obchodech, centrech umělých horolezeckých stěn, v dobrodružně zaměřených cestovních kancelářích a mapových centrech a knihkupectvích v ČR i na Slovensku. Jejich adresář je uveden v každém čísle. Distribuce zdarma rovněž na vybraných sportovních veletrzích a festivalech.

ŠÉFREDAKTOR
Miloš Kubánek

REDAKČNÍ RADA
Josef Rátkoňák • Miroslav Jakeš
Soňa Vornáčková • Stanislav Henych
Zuzana Hofmannová • Josef Šimůnek
Jiří Havel • Petr Špek • Stanina
Oldřich Štos • Petr „Špek“ Stanina
Marek Ročejal • Tomáš Rusek
Robert Kazák

GRAFIKA Soňa Žertová. KRESBY Petr Doubalík. SAZBA Pavel Amier.

ADRESA REDAKCE

Dobrodruh, Žirovnícká 2389, 106 00 Praha 10, telefon: 603 554 943, fax/zázn.: 272 656 173, e-mail: dobrodruh.cz@seznam.cz, nebo dobrodruh.cz@seznam.cz

PŘÍJEM INZERCE

Tel.: 776 055 332, 603 554 943, 267 182 438, fax/zázn.: 272 656 173, e-mail: dobrodruh.cz@seznam.cz, nebo na adrese redakce. Vedoucí ing. Milan Manda, tel.: 776 055 332.

PŘEDPLATNÉ

Přestože je časopis rozváděn zdarma, redakce poskytuje servis pro předplatitele. Ti platí pouze poštovné a distribuční náklady, které činí pro rok 2004 cca 10.– Kč na číslo. Předplatné lze zaslat složenkou typu C na adresu redakce. Přijímáme pouze předplatné na čísla, která dosud nevyšla. Starší čísla nejsou na skladě! Předplatné na čísla 3-9/2004 činí 70.– Kč.

STARŠÍ ČÍSLA

Starší čísla Dobrodruha lze shlednout u dobrovolných archivářů, jejichž seznam je uveřejněn v každém čísle.

YDVAATEL

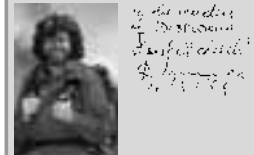
PhDr. Miloš Kubánek, registrovaný MK ČR pod č. 7598. Pořádání novinových zášek povoleno O Přeprava Praha, č.j. 728/97 ze dne 19. 2. 1997.

ISSN - 1211 - 751x

Z HISTORIE DOBRODRUHA

Časopis Dobrodruh vychází již osmým rokem. První čtyři roky byl dvouměsíčníkem. Za dobu své existence přinesl stovky článků o dobrodružných aktivitách v přírodě a cestování. Rozhovory mu poskytl četné osobnosti českého, slovenského i světového outdooru, z těch posledních jmenujeme třeba Reinholda Messnera, Petera Habelera, Krzstofa Wielickeho, Vikho Grosejla, Toma Posserta nebo Andrzeje Zawadu.

Reinhold Messner, přední himálajský horolezec a outdoorový průkopník, muž, který jako první na světě vylezl na všech 14 osmitisícovek, projevil přání popřát čtenářům Dobrodruha.

Totéž učinila i další velká persona světového horolezectví, Peter Habeler. Lezec, který mj. spolu s Messnerem jako první na světě vylezl na Mount Everest bez použití kyslíku.

NĚKTERÉ OUTDOOROVÉ ZÁVODY 2004

6. 3.–7. 3.	Brutus Extreme Orienteering	horský OB
8. 5.–9. 5.	6. Mistrovství světa v rogainingu – Arizona	
26. 6.–27. 6.	M ČR v rogainingu	
7. 8.–8. 8.	Mammut International Mountain Marathon	
18. 9.–19. 9.	Krakonošův trek	sportovní trekking
9. 10.–10. 10.	Gemma Sporttrekking	sportovní trekking
6. 11.–7. 11.	M ČR v horském orientačním běhu	

Zdroj a bližší informace ČAR

Dobrovolní archiváři starších čísel Dobrodruha

Vzhledem k tomu, že časopis Dobrodruh je ve většině ze 442 distribučních míst již několik dní po vydání roznebrán, oslovili jsme distributory, zda by nezakládali jedno číslo Dobrodruha ve svých obchodech či cestovních kancelářích do archivu. Ten by byl k nahlédnutí pro jejich návštěvníky a zákazníky. Zde je seznam míst, která se nám dosud na tuto výzvu přihlásila. Na těchto adresách můžete starší čísla Dobrodruha dostat k nahlédnutí na předání. Tento seznam najdete v každém čísle časopisu:

- CK Poznáni, Krakovská 18, 100 00 Praha 1
- Klub českých turistů, Jarmotova 9, 120 00 Praha 2
- Katarin hike center, Bubeněcká nábřeží 8/705, 170 00 Praha 7
- Horolezecká škola Český ráj, Rybní díl 754, 294 01 Bakov n. Jizerou
- Knihkupectví Hana Marešková, Masarykova 45, 380 01 Dačice
- Rabík Sport, Podborská 23, 466 00 Jablonce n. Nisou
- VSOV Agentura Sport, 512 37 Benecko 190
- CK Poznáni, tř. 17. listopadu 229, 530 00 Pardubice
- KM Sport, Prážská 376/568, 460 01 Liberec
- WIKING, Velké náměstí 366, 561 65 Kralupy
- CK Poznáni, Nám. Svobody 17 (Dům Plán z Lape), 600 00 Brno
- CK Kadma, Batsy 2, 602 00 Brno
- Český klub cestovatelů, Belcrediho 18, 628 00 Brno
- Klub Futra, část C Pavilonu Domu kultury, 735 14 Orlová-Lutyně
- Vybanové do přírody, Komenského tř. 49, 750 00 Píseň
- Obchodní akademie T. Bati, nám. TGM 3669, 761 57 Zlín
- Obchodní díln Šrof, Vodní 52, 767 01 Krončez
- CK Prádek, Valová 2, 789 01 Záběh

Distributoři, kteří mají zájem být v tomto seznamu uvedeni a archivovat jedno číslo Dobrodruha pro své klienty, nám to mohou kdykoliv oznámit krátkou zprávou na telefonní číslo 603 554 943, nebo e-mailem na adresu dobrodruh.cz@seznam.cz, či případně zafaxovat na číslo 272 656 173.

Polární a horské výpravy M. Jakeše v roce 2004

Špicberky na lyžích

Na lyžích po Západních Špicberkách | Termin: 24. 3.–5. 4., 13 dní | Cena: 38 500.– Kč

Mount Mc Kinley

Výstup na nejvyšší horu Severní Ameriky | Termin: 13. 5.–14. 6., 31 dní | Cena: 68 500.– Kč

Island na kolech

Na kolech a pěšky po jihozápadním Islandu | Termin: 16. 6.–1. 7., 15 dní | Cena: 21 000.– Kč

Grónské Švýcarsko

Trekking ve východním Grónsku | Termin: 5. 7.–22. 7., 18 dní | Cena: 48 500.– Kč

Léto na Špicberkách

Trekking po Západních Špicberkách | Termin: 11. 8.–23. 8., 13 dní | Cena: 36 500.– Kč

Ing. Miroslav Jakeš, Tádžická 1422, 101 00 Praha 10

telefon: 272 744 158, 261 262 370, mobil: 604 573 046, e-mail: polar.jakes@volny.cz

6 Dobrodruh Nenápadná krása sardinských DIVOKÝCH KONÍ

SARDINIE A TURISTICKÝ PRŮMYSL

Viděl jsem ve Středomoří stovky pláží na různých pobřežích a ostrovech, ale jedno se mi zdá jisté – Sardinie, co se četností krásných pláží týče, hraje ve Středomoří zjevně prim. Prakticky celé její dlouhé pobřeží je totiž skoro souvislou pláží tolik žádané kombinace písku a blankytně modrých mělčím tichomořských atolů. Přesto zůstávala v poválečných letech stranou hlavního turistického náporu, a to z řady důvodů. Ostrov je poměrně daleko od pevniny, měl špatnou síť silnic a obyvatelé pověst pirátů a pašeráků. Ještě v 50. letech, než byli s pomocí Američanů a DDT vyhubeni moskyti, se tu hojně vyskytovala malárie. Na povaze Sardinianů je také stále vidět vliv blízké Afriky. Nejsou to čili obchodníci, kteří vám prodají vše. V turistických městečkách nenajdete, pro ostatní Středomoří tak typické, pulzující trhy a noční život. Sardinský parlament dokonce jeden čas schválil zákon omezující cestovní ruch, zřejmě, aby měli obyvatelé klid a nic je nerušilo v jejich sestách a rozjímáních.

Nicméně, co muselo přijít, přišlo. Na počátku 60. let koupil šejk Aga Khan Karim pozemky asi na 50 kilometrech nádherného pobřeží Costa Smeralda („Smaragdové pobřeží“ dle barvy vstupek ostrůvků) na severu Sardinie a postupně zde vystavěl řadu věhlasných monděnních letovisek. Další jej následovali, a tak pobřeží Sardinie bylo léty obestavěno hotely a celkem vkusnými turistickými vesničkami stylu lidového stavitelství a dnes se v letních měsících nijak neliší od dalších vyhlášených turistických oblastí. Jsou zde statisíce turistů, přeplněné kempy a hotely, nepřetržitě noční diskotéky, dopravní jamy na pobřežních silničkách, doplněné bláznivými motorkovými a mopედovými jízdami (a častými bouřáčkami) italské rozjařené mládeže. Pobřeží v letních měsících, a zvláště v srpnu, kdy mají Italové centrálně stanovenou dovolenou, není tedy vůbec tím pravým místem pro poznávací a dobrodružně-outdoorové cestování. Rozsáhlé vnitrozemí ostrova však i v létě zůstává takřka bez turistů a najdete zde řadu míst, kde se zastavil čas.

Jeden ze dvou největších sardinských nuraghů – Su Nuraxi – leží právě na úpatí Giary di Gesturi, u městečka Barumini.

Vnitřek nuraghu je spletitým bludištěm místností a chodbiček.

GIARA DI GESTURI

Jedním z nich je i útočiště sardinských divokých koní Giara di Gesturi. Tabule zvláštní náhorní plošina se nachází příbližně v geografickém středu ostrova, jihozápadně od přístavu Oristano. Plošina se přikrývá zvěda zhruba pět set metrů nad úroveň okolní pahorkatiny a tvoří tak přirozenou přírodní pevnost. Její rozloha je přes čtyřicet kilometrů čtverečních, na délku má zhruba 14 kilometrů, v nejširším místě sedm kilometrů. Je to vlastně sopečná vyvřelina, která „vyrostla“ tím, že okolní měkké horniny erodovaly a klesaly. Její povrch je přítom téměř rovinný.

Na plošinu se dá vystoupat pěšími stezkami nebo silničkou od největšího zdejšího městečka Barumini. Silnička ve-

de na okraj plošiny k chatce místní přírodní rezervace, kde ospalý správce kláboší s kamarády a prodává kůru z korkových dubů. Odtud se vyrazí pěšky nebo na kole (to tu půjčují) do nitra plošiny. K orientaci slouží povšechná obrázková mapa na tabuli, nepřehlédněte síť cestiček, a hlavně kompas v hlavě.

KONĚ A DALŠÍ FAUNA

Na plošině rostou smíšené lesy a je zde řada mělkých jezer, které v létě vysychají. Koně se zdržují nejvíce u nich, protože zde sem tam nějaká voda zůstala. Stahují se sem i další zvířecí obyvatelé Giary, a tak místy máte pocit, že jste se ocitli na některé z afrických poloúští. Kromě koní na plošině žijí sardinské divoké kočky, prasata, ovce, krávy a dalších, celkem 14 druhů savců, 64 druhů ptáků, 11 druhů plazů a jini četní živočichové.

Samotní koně, jak již bylo řečeno, jsou světovou raritou. Podle archeologických

skupině s ostatními „mličňáky“. Dominantní hřebec bývá ve věku kolem 15–20 let vystřídan některým z mladých hřebců.

NURAGHY

Přestože se na Sardinii v historických dobách vystřídal v moci řada národů – mj. Feničané, Řekové, Kartaginci, Římané, Arabové, Pisánci a Janované, Španělé, Francouzi či Italové, nenajdeme zde prakticky žádnou kulturní památku, svým významem srovnatelnou se skvosty okolních pevnin. Až na jednu výjimku, která je opět raritou. Jsou jí zvláštní kamenné pevnosti, které vznikaly zhruba od r. 1800 do roku 250 př. n. l. a mají souhrnný název nuraghy. Odhaduje se, že jich je na Sardinii kolem 7000. Z většiny z nich dnes zbyly hromady kamenů (jako ostatně z valné části řeckých a římských památek ve Středomoří), ale několik desítek větších zůstalo zachováno, bylo restaurováno a dnes právem přitahuje turisty a obdivovatele starověku. Klasický nuragh vypadá zdá-li jako obla hromada velkých, nahrubo opracovaných

Na Giare si místy připadáte jako na africké poloúští.

a na sebe poskládaných kamenů. Uvnitř něj ale zjistíte, že ty šutry vytvořily fantastický labyrint místností s vysokými stropy, patry, chodbami a únikovými chodbičkami. Žasnete, že to vše vydrželo tisíce let jen s pomocí zemské přitažlivosti a z ní vyplývajících statických sil.

Takže na závěr – pokud máte rádi starověkou historii, pak i pro vás je Giara di Gesturi ideálním cílem. Na samotné Giare, na jejich okrajích, totiž nalznete desítky malých, dnes již polorozbořených nuraghů. Plošina byla zjevně využívána jako přirozená pevnost již ve starověku. A co víc – právě na úpatí Giary, u městečka Barumini, leží jeden ze dvou největších nuraghičeských skvostů celé Sardinie – Su Nuraxi.

Tato impozantní stavba, zřejmě sídlo jednoho z místních králů, vznikla zhruba před 2500 lety. Je výborně zrestaurována a můžete jí takřka celou prožít.

MILOŠ KUBÁNEK

V DUBNU VYCHÁZÍ KATALOG HUDYSPORT LÉTO 2004.

ŽÁDEJTE VE VŠECH 26 PRODEJNÁCH NEBO OBJEDNEJTE NA WWW.HUDY.CZ

OBRATEM VÁM HO ZDARMA ZAŠLEME.

BRNO 2, Orlí 20, tel.: +420 542 221 104, brno.ori@hudy.cz → BRNO 2, Veveří 13, tel.: +420 541 218 682, brno.veveri@hudy.cz → ČESKÉ BUDĚJOVICE, Rudolfovská 11, tel.: +420 387 318 825, ceskebudejovice@hudy.cz → FRÝDEK – MÍSTEK, nám. Svobody 43, tel.: +420 558 647 736, frydekmistek@hudy.cz → HAVÍŘOV, Hlavní 47/378, tel.: +420 596 811 194, havirov@hudy.cz → HRADEC KRÁLOVÉ, Šafaříkova 581 B, tel.: +420 495 516 100, hradeckralove@hudy.cz → HŘENSKO, Hřeňsko 131, tel.: +420 412 554 086, hrensko@hudy.cz → JABLONEC NAD NISOU, Podhorská 22, tel.: +420 483 316 203, jablonec@hudy.cz → JIČÍN, Husova 59, tel.: +420 493 535 985, jicin@hudy.cz → JIHLAVA, Znojemská 8, tel.: +420 567 320 053, jihlava@hudy.cz → KARLOVY VARY, Západní 11, tel.: +420 353 222 360, karlovyvary@hudy.cz → LIBEREC, 5. května 15, tel.: +420 485 105 738, liberec@hudy.cz → MLADÁ BOLESLAV, Železná 119, tel.: +420 326 329 615, mladaboleslav@hudy.cz → OLOMOUC, Ostružnická 19, tel.: +420 585 227 887, olomouc@hudy.cz → OSTRAVA, Na Hradbách 6, tel.: +420 596 115 176, ostrava@hudy.cz → PLZEŇ, náměstí Republiky 5, tel.: +420 377 220 797, plzen@hudy.cz → PRAHA 1, Havlíčkova 11, tel.: +420 224 813 010, praha.havlickova@hudy.cz → PRAHA 1, Na Perštýně 14, tel.: +420 224 218 600, praha.perstyn@hudy.cz → PRAHA 2, Slezská 8, tel.: +420 222 522 450, praha.slezska@hudy.cz → PRAHA 5, Lidická 43, tel.: +420 257 315 964, praha.lidicka@hudy.cz → PRAHA 6, Dejvická 48, tel.: +420 233 341 249, praha.dejvicka@hudy.cz → PRAHA 7, Strossmayerovo n. 10, tel.: +420 220 879 992, praha.strossmayerovo@hudy.cz → PRAHA 9, Českomoravská 41, tel.: +420 284 811 212, praha.ceskomoravska@hudy.cz → TEPLICE, Krupská 10, tel.: +420 417 531 263, teplice@hudy.cz → ÚSTÍ NAD LABEM, Masarykova 3125, tel.: +420 475 209 625, usti@hudy.cz → ZLÍN, Vodní 453, tel.: +420 577 217 067, zlin@hudy.cz → VELKOBCHOD, Bynovec 134, tel.: +420 412 586 961, info@hudy.cz

www.hudy.cz

HUDYSPORT
CLIMBING AND OUTDOOR EQUIPMENT

S CESTOVKOU SARDINIÍ A KORSIKOU

► Pokračování ze str. 7

POSTŘEHY Z OBOU OSTROVŮ

Pokud můžete, navštivte Sardinii v květnu, červnu či v září i počátkem října. Důvod je prostý, v červenci a srpnu jsou zde na slunci běžné teploty kolem čtyřiceti stupňů Celsia i více. Také lze v těchto měsících očekávat vyšší ceny, naplněné kempy a bláznivec na silnicích. Silnice jsou ale kvalitní, řidiči jezdí dobře a spolehlivě. Kdo miluje trekking, ten si i zde, zvláště na Korsice, najde trasy, na které bude dlouho vzpomínat.

Kempy jsou kvalitní, obvykle komplexně vybavené, včetně marketů, teplé i studené vody, sprchy (někde na žeton) jsou více méně samozřejmostí, ani chladicí boxy nechybí.

A co ceny? Pokud přijmete za své, že dovolená je jednou za rok a návštěva těchto ostrovů stojí za to, tak přijatelné. Je evidentní, že jsou vyšší než u nás, nadto jsou ceny na Korsice (Francie) tak o patnáct až dvacet procent všeobecně vyšší než italská Sardinie. (To ovšem neplatí v srpnu, kdy italské prázdniny zvednou ceny na Sardinii až o 100 procent.) Zkusme raději nějaké příklady.

Za trajekt z Livorna do Bastie zaplatí v červnu rodinka se dvěma dětmi a autem tam i zpět více než 6 tisíc Kč, vše ostatní, co uvedu, bude v eurech. Kafičko na trajektu, presso, velké, tak 1,3, malé zhruba jedno euro, litr benzínu na Sicílii něco málo přes euro, pizza v kempu okolo 5–7, nafta 0,6, vstupné

do jeskyní i více než deset eur, kvalitní broskve 2,8, rajčata 1,5, hrozny 3,6 (za kg), pizza v restauraci, též saláty na celý talíř 6–7, jídla z ryb 8–10, zmrzlina, že ji ani neshíte, 2,5–2,6. Pro změnu Korsika – kemp u Propriana, dospělý 4,5, za stan 2,25, auto 1,5, dítě 2,25 (červenové ceny), chléb stojí necelé euro, vína 5–10, čokolády 1,5–2,5, bochníky sýra o hmotnosti zhruba půl kilogramu 7–8, broskve 4,5, jídla v restauraci se špagetami 8–10, rybí pokrm 15–20, presso v denním baru tak 1,8.

RADY PRO CESTU AUTOBUSEM S CESTOVKOU

Netahejte na zájezd hromadu zavazadel, nakonec stejně zjistíte, že jste jich nejméně polovinu nepotřebovali.

To se týká samozřejmě i potravin, kdy je nadto jejich trvanlivost v horkém podnebí velice problematická. Na co

Pozůstatky starověké megalitické vesnice Su Nuraxi na Sardinii.

Jeden z turistických symbolů Sardinie – mys Capo d' Orso.

vsak určité nezapomeňte, jsou nádoby, lahve na vodu. Vedro vás doslova nutí pít i zteplanou vodu v kempech, proto je dobré vzít třeba šumáky, nebo pikslu s multivitaminy. Na spaní stačí i sešité deky, v kvalitním spacáku je vám neúnosné vedro. Ve stanech lze přespávat i bez svrchní vrstvy, karimatky jsou vzhledem k někdý hrbolatému terénu v horských kempech nezbytné. Jen je nepokládejte na palubu trajektů, která bývá často mastná od olejí. Také kladívko a ocelové hřebíky o délce 15 cm, místo hliníkových stanových kolíků, se při stavbě stanu velice hodí. Na oblečení stačí pár triček, kratasy a sandály, do hor a skalnatého terénu běžná trekkingová obuv. Nepodceňujte ani krémy proti slunci, různé léky a náplasti proti odfením vám také určitě pomohou při zdravotních potížích. I když bylo na místech, kde jsme nocovali, komárů málo, vezměte si proti těmto trapičům nějaký vhodný přípravek.

Také bych se neváhal pojistit nad rámec běžného standardu. Nikdy nevíte, co se může stát, třeba ani nevaší vinou, a výdaje na doktory či poškození vozidla v eurech bývají v těchto krajích velké.

A CO ZÁJEZD SAMOTNÝ?

Určitě na něj budu dlouho vzpomínat v dobrém. Průvodce Vláďa byl vmiňkající, profesionál každým coulem, měl rozsáhlé znalosti o místech, jež jsme navštívili, zvládl i obtížné situace s přehledem. Také kuchař byl perfektní, jednou dokonce udělal i dobré knedlíky. Kvalitního jídla bylo opravdu dost. Řidiče jsem obdivoval, to víte, po různých haváriích autobusů máte někdy mrazení v zádech. Střídal se pravidelně v krátkých intervalech a jízdu, dlouhou 3800 km, zvládl bravurně. Rekonstruovaná Karosa by asi měla mít větší prostor k sezení a také klimatizace bude pro přístě při cestách na jih Evropy nezbytností. Cestující kolektiv byl obdivuhodný, vytvořila se skutečně dobrá parta, která si pomáhala, což nebývá zvykem. Bylo vidět, že tento typ zájezdu jim skutečně sedí. Někomu houf lidí kolem něj na dovolené vadí. Existují však i taci, kteří tento způsob cestování milují a těší se již na pokračování v příštích letech. Takže s Nomádem či jinou cestovkou někdy na shledanou!

MILAN MANDA, MAGDA HINKOVÁ
Foto: Miloš Kubánek

AUTOTRIP s.r.o.

Náměstí Svobody 26
738 01 Frýdek-Místek
tel.: 605 249 479
tel./fax: 558 647 919
www.autotrip.cz
e-mail: autotrip@seznam.cz

Výroba obytných zástaveb do dodávek
Ducato-Boxer-Jumper
Sprinter-LT
Master-Movano-Interstar

Spaní pro 2, 3 nebo 4 osoby, plně vybavené, celoroční užívání

Ceny od 199 000 Kč + DPH

Půjčovna od 1680 Kč denně

20 000 položek pro obytné auto, příves, pobyt v přírodě

auto trip s.r.o.

Takto vypadá vnitřek sardinských nuraghů.

Jachtní přístaviště u korsického Bonifacia.

PRENÁJOM KATAMARANOV

výroba • predaj • servis

LB Yachts, s.r.o., Mallého 5, 909 01 Skalica
Slovak Republic

tel.: +421/903 418 481, +421/903 249 661 fax: +421/34/690 12 01

e-mail: lb-yachts@lb-yachts.sk www.lb-yachts.sk

tilak®

Oblečení a obuv na cesty

Prvotřídní oblečení pro turistiku a vysokohorskou turistiku z materiálů GORE-TEX® a WINDSTOPPER®. Kvalitní turistická obuv MEINDL. Vše hledejte na www.tilak.cz případně si napište o katalog.

TILAK, a.s.
Zerobingva 627/81
787 01 Šumperk
tel.: 583 211 425
fax: 583 215 184
e-mail: tilak@tilak.cz

nově otevřený on-line obchod

RAKONCAJ

climbing, outdoor, camping

WWW.RAKONCAJ.CZ